

Partie polityczne na ziemiach polskich w XIX wieku - Klasa 7A

W XIX wieku nasilił się proces urbanizacji i industrializacji, czyli powstawały fabryki, rozwijał się handel i transport. Chłopi masowo migrowali do miast w poszukiwaniu pracy, więc spowodowało to konkurencję na rynku pracy. Robotnikom pogorszyły się warunki bytowe, czas pracy nie był ograniczony, zatrudniano kobiety i dzieci, którym oferowano niższe wynagrodzenie, a wypadki przy pracy były nagminne.

W wyniku tych przemian gospodarczych ukształtowały się 2 grupy społeczne: kapitaliści-właściciele fabryk i banków oraz robotnicy. Zrodziło się poczucie krzywdy, a zarazem solidarności skupionych w jednym zakładzie ludzi. Obok związków zawodowych zaczęły powstawać partie polityczne, które domagały się poprawy losu robotników.

ROZWIĘŁY SIĘ TRZY WIELKIE NURTY POLITYCZNE:

I. NARODOWA DEMOKRACJA

II. 1. LIGA POLSKA-powstała w Genewie- Szwajcaria – w 1887r. pod przewodnictwem Zygmunta Miłkowskiego

2. LIGA NARODOWA – 1893r. pod przewodnictwem Romana Dmowskiego.

3. STRONNICTWO NARODOWO – DEMOKRATYCZNE - ENDECJA- 1897r.

PROGRAM

-Stworzenie silnego państwa, walka z germanizacją i rusyfikacją, kształtowanie świadomości narodowej wśród robotników i chłopów, walka z mniejszościami narodowymi, nacjonalizm, antysemityzm

Endecja zdobyła wpływy we wszystkich warstwach społeczeństwa polskiego i stała się najliczniejszym ruchem politycznym na ziemiach polskich na pocz. XX wieku.

III. RUCH SOCJALISTYCZNY

PROLETARIAT- narodził się w zaborze rosyjskim w 1882 r. w Warszawie pod przewodnictwem Ludwika Waryńskiego.-

-PROGRAM:

-równość społ.

-prawa socjalne dla robotników- zniesienie wyzysku ekonomicznego

-bezpłatna oświata

-brak stanowiska w sprawie niepodległości Polski

Została rozbita przez carską policję

POLSKA PARTIA SOCJALISTYCZNA-PPS- w Paryżu w 1892 r.- przywódcy: Bolesław Limanowski i Józef Piłsudski

PROGRAM:

-walka o niepodległość

-nacjonalizacja- przejście na własność państwa przemysłu i bogactw naturalnych

-zrównanie praw politycznych wszystkich obywateli

-bezpłatne szkolnictwo

-bezpłatna opieka zdrowotna

PRZECIWKO PROGRAMOWI PPS ZAPROTESTOWAŁA GRUPA DZIAŁACZY ZWIĄZANA Z IDEOLOGIĄ KAROLA MARKSA I WŁ. LENINA.

W 1893 r. założyli SDKPiL- SOCJALDEMOKRACJĘ KRÓLESTWA POLSKIEGO I LITWY- Róża Luksemburg, Feliks Dzierżyński, Julian Marchlewski

PROGRAM :

– odrzucenie programu niepodległościowego

– zniesienie własności prywatnej

– budowa socjalistycznego społeczeństwa

PRACA DOMOWA – Zeszyt Cw. - str. 56- 57